



UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Tractatus De Libertatibvs Ecclesiae Gallicanae

Charlas, Antoine

Leodii, 1684

Cap. X. Quâ ratione olim procederetur, ubi Superiores Ecclesiastici suâ potestate perperam uti videbantur; quibusq[ue] gradibus perventum sit ad appellationes ab abusu, ad cap. I. Fevreti.

urn:nbn:de:hbz:466:1-38227

CAPUT X.

Qua ratione olim procederetur, ubi Superiores Ecclesiastici suâ potestate perperam uti videbantur; quibusq; gradibus peruentum sit ad appellationes ab abusu. ad cap. 1. Fevreti.

1. **C**arolus Fevretus octo primis paragraphis capituli primi multis probat adductis testimoniis, vocem, *abusus*, aptè usurpatam ad designandum pravum jurisdictionis usum; sed nulla est de hoc nomine quæstio: de modo tantum, quo abusuum reparatio procurari dicitur, plurimum dolent, quicumque Ecclesiam amant: & multò tolerabiliores fuissent viæ illæ, quibus procedebatur olim, quasque ceu imperfecta quædam appellationum ab abusu rudimenta fuisse asserit § 9.

2. Nam cum loco cap. seq. citando appellationes ab abusu in rebus tantum gravibus interponendas esse notaverit, convenientius erat, ut recentiores Gallicani majorum suorum reverentiam erga sanctam Sedem imitantes, eam sequerentur rationem, quam refert §. 10. ubi ait; in rebus magni momenti, si quid accidisset libertatibus, & immunitatibus Ecclesiasticis, vel Regis, & Coronæ juribus contrarium, solitos olim Prælatos, & Regni Optimates, comprobante, ac permittente Rege, congregari ad restituendas res in pristinum statum, ideòque delegari ad sanctam Sedem Illustres, ac magni meriti viros, qui sanctæ Sedi supplicarent, ut quæ proponebantur, amplecteretur, & monitiones libenter audiret. Res gravioris ponderis, quas solas appellationibus ab abusu subjici debere fatetur, paucæ sunt; atque adeò non nisi rarissimè ad sanctam Sedem recurrendum foret. Si autem hodiè Tribunalia sæcularia hujusmodi causis, plusquam quibusvis aliis occupantur, hoc inde accidit, quia sine ullo delectu admittuntur appellationes tanquam ab abusu, sive levis sit materia, sive gravis, sive appareat abusus, sive secus, sive de re spiritali agatur, sive de temporalibus, quibus ita se habentibus non mirum est, si in-

com-

M. C.

2.
Libertatibus
Eccles. Gallic.

III
231

794 TRACTATUS DE LIBERTATIBVS,
gravissimis adhibitum, nempe mutua colloquia inter Sum-
mos Pontifices, & Principes, vel saltem inter egregios vi-
ros ab ipsis deputatos. Optimum etiam consilium, dum il-
lud rei gravitas exigit.

6. Paragrapho 15. aperitur alia via ad impediendas inju-
rias, quæ ex mandatorum sanctæ Sedis executione consecu-
tura essent, nimirum ad sanctam Sedem appellatio. Nam,
ut inquit S. Bernardus epist. 180. *Apostolica Sedes hoc solet habere
præcipuum, ut non pigeat revocare, quod à se forte deprehenderit fraude elici-
tum, non veritate promeritum.* Addit Fevretus appellationem ad
futurum generale Concilium proximè congregandum, de qua
jam satis alibi dictum est.

7. Occasione diffidii inter Bonifacium VIII. & Philip-
pum IV. conflatum est schisma; occasione schismatis edi-
tæ sunt multæ Constitutiones; decreta, & alia hujusmodi
jurisdictioni Ecclesiasticæ infensissima. Idcirco etiam edita est
Pragmatica Sanctio, cujus occasione inductas esse appella-
tiones tanquam ab abusu, affirmat Autor tractatus *de jurisdic-
tione Ecclesiastica*, inter acta Cleri Gallicani inserti, & jam pluries
memorati. Unde Fevretus §. 16. scribit, appellatione denun-
tiated protestationes interponi solitas *in forma infractionis Canonum
aut pragmaticæ*, invocarique Regium Consilium aut Senatum,
quorum decreto præcipiebatur; „ Ut Ecclesiastici ab iis om-
nibus cessarent, attentata revocarent, alioquin certa die
coram Regis consilio, venirent, ut postea, partibus audi-
tis, super iis rationabiliter provideretur.

8. En primos gradus jurisdictionis sæcularis Ecclesiasticam
invadentis; non tamen aded perniciosos, si ulterius proces-
sum non fuisset, earumque rerum sola executio suspen-
sa fuisset, quæ per obreptionem, vel subreptionem injustè ob-
tentæ fuissent, quousque per Superiorem ipsum Ecclesiasti-
cum de rei veritate, ac justitia certiorum factum, emenda-
tæ fuissent. Subsecutus est usus ille, de quo Fevretus §. 17.
& 18. retinendarum litterarum Apostolicarum, ne antè de-
mandarentur executioni, quàm à Judicibus Regiis comper-
tum fuisset, eas nihil juribus, & libertatibus antiquis Ec-
clesiæ Gallicanæ, jurisdictioni sæculari, aut Coronæ juri-
bus adversum continere. Animadversum præterea est in eos,
qui

qui litteras hujusmodi perferebant. Examen illud, quantum ad legitima jura Regis in ejus Officialibus excusandum videbatur: sed quantum ad res Ecclesiasticas, Episcoporum potius fuisset, opportunum & congruum inquirere remedium.

9. Denique ad appellationes tanquam ab abusu deventum est, quas Fevretus cæteris omnibus modis, de quibus egimus, eâ ratione præfert, quod alii usurpationes, & innovationes detegerent, sed non tollerent. „Nam, inquit, „Senatus-consulta eâ occasione prolata in exempla, seu „præjudicia assumi non poterant, quippè cum causæ cog- „nitione, ac partibus auditis non pronuntiata, sed plerum- „que ex officio, instante solo Domino Procuratore genera- „li Regis, atque ad ejus querelam de usurpationibus, in „rescriptis, quæ ad ejus manus pervenerant, contentis. „Quamobrem successit denique appellatio qualificata, tan- „quam ab abusu, quæ fuit efficacior quàm delegationes, & „colloquia, quàm appellationes ad Papam, vel ad futurum „Concilium, quàm protestationes publicæ, & citationes „in forma infractionis Canonum, quàm etiam examen Bul- „larum, & processus extraordinarii adversus earum latore. Visum est hæc omnia verba Fevreti esse referenda, ut intelligas appellationes ab abusu nihil differre ab aliis appellationibus, nisi quod vox illa, *abusus*, injuriam Ecclesiasticæ jurisdictioni illatam, simplicibus aliquatenus occultet. Quid enim aliud Judex ordinarius appellationum præstat, quàm ut partibus auditis, & cum cognitione causæ decernat, an aliquid sit contra leges, vel contra consuetudinem? Quid aliud facit Judex sæcularis in causis merè temporalibus? Ob- tenditur quidem Judicem sæcularem de ipso negotio spiritua- li sententiam non ferre, sed tantum de abusu. Verum quid aliud est ille abusus, si Gallis credimus, nisi sententiæ iniquitas, idest, Canonibus, & legibus repugnantia? Jam igitur non est melior via appellationum ab abusu, ut è contra iniquior sit. Nam recursus ad Papam, appellatio ad ipsum meliùs consultum, imò appellatio ad futurum Concilium testabantur, negotia esse autoritate Ecclesiasticâ definienda: cum per appellationes ab abusu Laici jus, in

H h h h 2

cau-

796 TRACTATUS DE LIBERTATIBVS,
causis spiritualibus & Ecclesiasticis dicant, & iudicata ex-
quantur.

10. Nescio an risu, an fletu digniora sint appellationum
ab abusu encomia, quæ habet Fevretus §. ult. Lugere magis
libet, quia Ecclesia, cum esset Domina gentium, facta est
sub tributo, & à propriis filiis oppressa. Itaque, inquit
Fevretus, si rectè ad eorum institutum attendatur, qui
appellationes ab abusu induxerunt, ad bonum, quod ex
eis sequitur, ad quietem Principalium potestatum, quæ
ea ratione procurata est, cum olim ob exortas de jurisdic-
tione contentiones sæpè commoverentur, ad firmum susten-
taculum, quo Ecclesiastica, & temporalia jura sub pro-
tectione, atque autoritate Regiâ communita sunt, meri-
tò dici queat, primum earum Autorem bis terque excla-
mare cum Archimede debuisse *εὐρημα εὐρημα*, cum nihil ul-
trà desideretur ad ejus perfectionem, quod tanto tempo-
re, tantoque labore inquisitum fuerat, ut unusquisque in
suo jure conservaretur, & ut frequentibus usurpationibus
occurreretur. Habet enim id præcipuum appellatio ab abu-
su præ cæteris mediis aliàs adhibitis, quòd effectum suum
statim consequatur, sitque utilis communiter tam Eccle-
siasticis, quàm Laicis, qui eâ utuntur. Quam justæ sint
illæ laudes, aliæque, quas refert §. 6. constat ex iis, quæ
jam dicta sunt, & constabit ex iis, quæ adhuc dicentur de
justitia illarum appellationum.

C A P U T X I.

*Rursus de tempore, quo inductæ sunt appellationes ab abusu,
& de variis illarum conditionibus; ad cap. 2. Fevreti.*

1. **P**robat Fevretus tribus primis paragraphis capitis 2. non
ita esse antiquas appellationes ab abusu: sed adhuc recen-
tiores sunt, quàm ipse putet. Concedit illerecentes esse quan-
tùm ad formam, sed negat quantum ad vim, & effectum,
quippè cum jam olim Regia potestas, Prælatorum Eccle-
siasticorum abusus emendaverit. Verùm præterquam quod
ad eò